

LESPAKKET

SOS
KINDERDORPEN

INHOUD

INHOUD	2
DEEL I: WAAROM ‘STAMPEN VOOR VREDE’?	3
Waarom opkomen voor kinderrechten?	3
DEEL II: WAT KUN JIJ DOEN?	5
Ga Stampen voor Vrede	5
Ga in gesprek met je klas: ontwikkelingspsycholoog Telidja Klai geeft advies	5
Extra: hang een vlaggenketting door je school	6
DEEL III: VOORLEESTIPS & EXTRA INFORMATIE	7
Voorleestip 4 tot 6 jaar	7
Voorleestip 7 tot 10 jaar	7
Voorleestip 8 tot 10 jaar	8
Extra tips voor kinderen van 10 tot 12 jaar	8
Voorleestips voor jou	9
COLOFON	12

DEEL I: WAAROM 'STAMPEN VOOR VREDE'?

De oorlogen in de wereld raken ons allen, ook de kinderen in Nederland. SOS Kinderdorpen vindt dat het hoog tijd is om naar de stem van kinderen te luisteren. Daarom organiseren we de actie 'Stampen voor Vrede'. Hiermee kunnen kinderen opkomen voor de rechten van hun leeftijdsgenoten in oorlogsgebieden en letterlijk hun stem laten horen. Door met hun voeten te stampen vestigen zij de aandacht op de impact van oorlog op kinderen. En roepen zij op tot actie om de veiligheid te waarborgen van kinderen die opgroeien in conflictgebieden, in lijn met het Kinderrechtenverdrag.

Kinderrechten worden geschonden

Dit jaar viert het Kinderrechtenverdrag op 20 november haar 35ste verjaardag, maar helaas is dit geen reden tot feest. Volgens het [Kinderrechtenverdrag](#) heeft ieder kind recht op zorg en bescherming. Maar wereldwijd zijn miljoenen kinderen slachtoffer van gewapende conflicten en worden hun rechten op grote schaal geschonden.

Volgens [cijfers van UNICEF](#) zijn 43,3 miljoen kinderen op de vlucht vanwege oorlog, vervolging, geweld en mensenrechtenschendingen. Traumatische ervaringen die diepe littekens achterlaten voor de rest van hun leven. Het Kinderrechtenverdrag maakt duidelijk dat ieder kind recht heeft op zorg en bescherming. **Die veiligheid, stabiliteit en bescherming van kinderen zijn ook belangrijke doelen van SOS Kinderdorpen.**

De impact van oorlog op kinderen in Nederland

De oorlogen wereldwijd raken ons allemaal, ook de kinderen in Nederland. Ze hebben vragen of meningen over de conflicten in de wereld en de impact hiervan op kinderen die daar opgroeien. Dagelijks krijgen zij, zowel in de klas als via (social) media, van alles mee over oorlog. Dit roept vaak heftige emoties op, zoals angst, boosheid en verdriet.

Wereldwijd Stampen voor Vrede

Op 20 november 2024, het jubileum van het Kinderrechtenverdrag, stampen meer dan 30 landen wereldwijd voor vrede. Op deze dag schudt de wereld niet van bommen, maar van keihard gestamp op de grond!

Al deze stampende voeten worden dezelfde dag aan de Nederlandse overheid en de Verenigde Naties aangeboden. Zo geven we kinderen een platform om zich te uiten en gehoord te worden. En roepen we overheden wereldwijd op om alles te doen wat in hun macht ligt om het lijden van kinderen in gewapende conflicten te stoppen en hun rechten te waarborgen.

Waarom opkomen voor kinderrechten?

Het is cruciaal dat we kinderrechten en het Kinderrechtenverdrag respecteren en waarborgen. Waarom? Dat leggen we je hier uit:

- **Bescherming van kinderen:** kinderen hebben bescherming en zorg nodig, omdat ze fysiek, mentaal en emotioneel nog in ontwikkeling zijn. Het waarborgen van hun rechten beschermt hen tegen uitbuiting, mishandeling en verwaarlozing.

- **Opvoeden in hoop en kracht:** wanneer kinderen de angst en onmacht van hun ouders voelen over oorlogen en gewapende conflicten, geloven zij steeds minder in een mooie toekomst. Kinderen die opgroeien met de angst voor oorlog hebben hier de rest van hun leven last van. Volwassenen moeten in staat zijn om hun kinderen hoop te geven om trauma's te voorkomen.
- **Investeren in de toekomst:** kinderen zijn de toekomstige leiders, werknemers, en burgers van de samenleving. Door te investeren in hun rechten, zoals onderwijs, gezondheidszorg en een veilige omgeving, investeren we in een betere toekomst voor iedereen.
- **Morele verantwoordelijkheid:** het opkomen voor kinderrechten is een kwestie van morele verantwoordelijkheid. Het is onze plicht als samenleving om ervoor te zorgen dat deze rechten worden erkend en beschermd.
- **Internationale overeenkomsten:** verschillende internationale verdragen, zoals het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties, hebben vastgesteld dat kinderen specifieke rechten hebben die moeten worden erkend en beschermd door alle lidstaten. Het opkomen voor kinderrechten is dus ook een kwestie van naleving van internationale verplichtingen.
- **Gelijke kansen:** het waarborgen van kinderrechten draagt bij aan het bevorderen van gelijke kansen. Elk kind, ongeacht zijn achtergrond, verdient gelijke toegang tot onderwijs, gezondheidszorg, voeding en andere basisbehoeften. Het opkomen voor kinderrechten helpt bij het doorbreken van de cirkel van armoede en ongelijkheid.

Het opkomen voor kinderrechten is essentieel om een rechtvaardige en veilige samenleving te creëren waarin alle kinderen de kans krijgen om hun volledige potentieel te bereiken.

DEEL II: WAT KUN JIJ DOEN?

Ga Stampen voor Vrede

Stamp op **woensdag 20 november** mee voor vrede! Hoe? Heel simpel: loop om 12 uur 's middags (of een ander tijdstip dat beter uitkomt) met jouw klas - of hele school - naar buiten om **5 minuten** te Stampen voor Vrede. Stamp op een liedje zoals [Pump up the Jam](#) of verzin zelf een goed ritme. Alles kan!

Wil je de impact van jullie stampende voeten vergroten?

1. Film de stampende voeten van kinderen met jouw mobiele telefoon.
2. Zorg dat je alleen de voeten filmt en niet de gezichten. Zo voorkom je dat kinderen misschien ongewenst zichtbaar in beeld komen.
3. Deel de stampende voeten op social media.
4. En tag @soskinderdorpen in jouw bericht!

Ga in gesprek met je klas: ontwikkelingspsycholoog Telidja Klaiï geeft advies

Hoe praat je met kinderen over oorlog en conflict? Ontwikkelingspsycholoog Telidja Klaiï helpt.

1. Vertel de waarheid

Telidja Klaiï, ontwikkelingspsycholoog bij Ketnet: “Langs alle kanten vangen kinderen en jongeren het nieuws op: al surfend op internet, via social media, de radio ... Maak hen dus niks wijs en geef de feiten die ze nodig hebben om het nieuws te begrijpen. **Verbloemen is niet nodig.**”

“Zijn er doden? Vertel ‘veel mensen zijn overleden’, maar laat de akelige details achterwege. Halen je leerlingen zelf gruwelijke weetjes naar boven? Je hoeft dit niet te negeren. Maar probeer het zo snel mogelijk te hebben over het grotere plaatje. Want hoe meer details je geeft, hoe groter de kans dat je leerlingen het nieuws niet meer vatten.”

2. Informeer met feiten

Telidja Klaiï: “Als leraar voelt het een stuk comfortabeler om het onaangename nieuws te behandelen wanneer je zelf goed geïnformeerd bent. Zo kun je ook fake news snel weerleggen met feiten. Komt er een vraag waarop je het antwoord niet weet? Beken dat je het zelf niet goed weet: **‘Helaas ben ik geen encyclopedie**, maar ik ga voor jou op zoek naar het antwoord.’ Merk je te veel emoties bij jezelf? Overweeg om een collega of extern persoon uit te nodigen die het in je klas komt uitleggen.”

3. Voeg een hoopvolle boodschap toe

Telidja Klaiï: “**Leg ook de nadruk op wie of wat gered is.** Of maak duidelijk hoe snel en krachtig de hulpverlening verloopt. Vertel dat de politie gestart is met het onderzoek en er alles aan doet om ervoor te zorgen dat dit niet nog een keer gebeurt. Vraag of je leerlingen iets hartverwarmends hebben gezien, gehoord of gedaan. Benadruk dat bijna alle mensen op de wereld verdrietig en/of boos zijn. En dat (wereld)leiders zoals presidenten, koningen of premiers ook hard worden geraakt door dit nieuws.”

4. Organiseer een (klas)gesprek

Telidja Klaiï: “Luister naar vragen en meningen waarmee je leerlingen rondlopen. Vraag wie

kan vertellen wat hij gezien, gehoord of gelezen heeft. ‘Wat vond je interessant, wat verrassend, met welke vraag blijf je lopen?’ Zo kun je de gaten vullen die er nog zijn en inspelen op de behoeften van je leerlingen: is er nood aan een opvolggesprek, een knuffel, meer informatie, stilte of een activiteit? Vertel er ook bij dat een spelletje of vrolijk verhaal/filmpje kan helpen en helemaal oké is.”

5. Laat ze weten dat ze niet alleen zijn

Telidja Klaï: “Vertel dat het normaal is als je leerlingen zich bang, boos of verdrietig voelen. Want dat doet iedereen: kinderen maar ook volwassenen. **Benadruk de zeldzaamheid**: ‘Wat er gebeurd is, is ook niet normaal.’ Maak duidelijk dat heel veel mensen goed voor hen zullen zorgen. Vermijd valse beloftes zoals ‘dit zal nooit meer gebeuren’.”

6. Bied ruimte voor emoties

Telidja Klaï: “Elk kind reageert anders op heftig nieuws. Vertel je leerlingen dat het belangrijk is dat ze hun gevoelens kunnen uiten. Hoe maakt niet uit. De één wil erover praten, iemand anders tekent, schrijft of maakt liever muziek.”

“Ook helpt het om reacties van leeftijdsgenoten te bekijken. Zo ontdekken je leerlingen dat iedereen anders reageert op slecht nieuws, en leren ze ook de emoties van anderen begrijpen. Vul aan dat niks voelen ook kan en oké is. Of dat het mogelijk is dat je je heel lang verdrietig voelt. Geen enkele emotie is en hoeft 100% afgerond te zijn.”

“Het kan een goed idee zijn om **met je klas in actie** te komen. Vertel dat jullie samen een belangrijk verschil kunnen maken: ‘Hoe klein ook, samen kunnen we ons inzetten voor een betere wereld.’”

Extra: hang een vlaggenketting door je school

Praten helpt om de emoties van kinderen te verwerken. Maar het kan ook anders. Maak met alle kinderen uit jouw klas – of hele school – een ketting van tekeningen. Elke tekening staat voor een wens van vrede voor kinderen in de wereld.

Wat heb je nodig?

Papier of lapjes stof

Schilderverf, potloden, stiften of krijtjes

Een heel lang touw

Paperclips, wasknijpers of nietjes

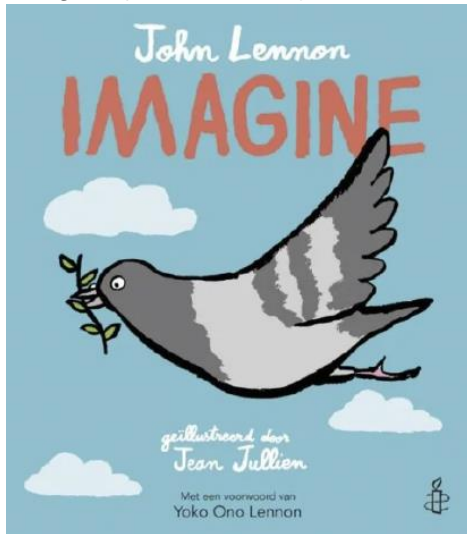
Wat ga je doen?

1. Ga in gesprek met je klas over kinderen in oorlog. Zie de tips van ontwikkelingspsycholoog Telidja Klaï in het kopje hierboven.
2. Laat kinderen op het papier of de lapjes stof een tekening maken over wat ze kinderen in oorlog en conflictsituaties toewensen.
3. Hang alle tekeningen aan het touw en verbind het werk van verschillende kinderen (of klassen). Maak er een mooi moment van door samen met de kinderen de slinger door de school op te hangen.

DEEL III: VOORLEESTIPS & EXTRA INFORMATIE

Voorleestip 4 tot 6 jaar

Imagine (John Lennon)

Een verhaal over een postduif die vreedstakjes rondbrengt naar verschillende vogelsoorten. De vogelsoorten in het boek hebben geen ruzie met elkaar, maar vechten juist onderling, binnen hun eigen soort. De boodschap is voor elke vogelsoort hetzelfde: stop met vechten en ruzie maken en wees lief voor elkaar. Deel met elkaar. En op het moment dat dat lukt, zie je dat de vogelsoorten in het boek gaan samenwerken en samenkomen.

Voorleestip 7 tot 10 jaar

Het meisje dat haar ogen openhield (Philippe Thito & Anna Sarvira)

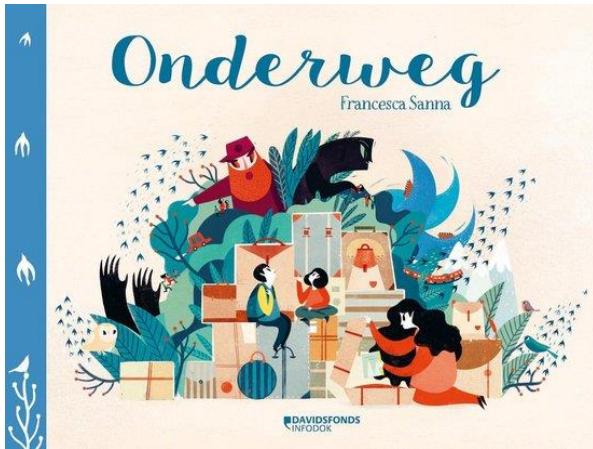
[Download het boek hier.](#)

Het boek 'Het Meisje Dat Haar Ogen Openhield' is een onderdeel van een campagne van de Europese Unie. Het is bedoeld om kinderen en volwassenen bewust te maken van de rechten van oorlogsvluchtelingen en de problemen waarmee ze te kampen hebben.

Voorleestip 8 tot 10 jaar

Onderweg (Francesca Sanna)

In het prentenboek van Francesca Sanna volg je een familie die noodgedwongen hun huis moest verlaten vanwege oorlog. Alles wat ze hebben stoppen ze in koffers. Een reis vol gevaren, maar ook gevuld met kracht en de overwinning van hoop.

Extra tips voor kinderen van 10 tot 12 jaar

Geef een les over geweldloze communicatie

Stel je voor dat communicatie een gereedschapskist is vol met verschillende manieren om met anderen te praten. Geweldloze communicatie is dan één van de bijzonder handige gereedschappen in die kist. Het is een manier van praten die niemand pijn doet of verdrietig maakt. Geweldloze communicatie is een manier van praten die gebaseerd is op eerlijkheid, begrip, erkenning van behoeften en samenwerking. **Het helpt om conflicten op te lossen en relaties te versterken, en het maakt de wereld een beetje vriendelijker en vrediger voor iedereen.**

Geweldloze communicatie draait om vier belangrijke dingen:

- **Eerlijk zijn:** het betekent dat je op een eerlijke manier vertelt wat je denkt en voelt, zonder anderen te kwetsen. Je zegt wat je bedoelt, maar op een respectvolle manier.
- **Empathie tonen:** empathie is als een superkracht waarmee je in de schoenen van iemand anders kunt stappen en kunt begrijpen hoe zij zich voelen.
- **Behoeften benoemen:** iedereen heeft dingen die ze nodig hebben om gelukkig te zijn, zoals liefde, respect, veiligheid en vriendschap. Geweldloze communicatie gaat over het herkennen en benoemen van die behoeften, zowel die van jou als die van anderen.
- **Constructieve oplossingen zoeken:** in plaats van te ruziën of te vechten, probeert geweldloze communicatie om problemen op te lossen op een manier die voor iedereen goed is. Het gaat om samenwerken en compromissen sluiten, zodat iedereen tevreden is met de uitkomst.

Voorleestips voor jou

Bang voor de oorlog!?! (Lies Scaut & Erik de Soir)

Hoe leg je de verschrikkingen van oorlog uit aan kinderen? En hoe ga je om met hun angsten terwijl je zelf ook hoopt dat de oorlog niet tot in ons land komt? Hoe leg je uit aan kinderen wat een atoombom is terwijl ze wel lijken te weten dat dan ook bij ons alle mensen en dieren kunnen sterven?

Psychotherapeute Lies Scaut en traumapsycholoog Erik de Soir laten in dit boek zien hoe je met kinderen in gesprek kan gaan over oorlog en het geweld dat daarbij komt kijken. En hoe ze zich kunnen gedragen naar leeftijdsgenoten die zelf oorlog hebben meegemaakt en nu veiligheid en geborgenheid zoeken in ons land.

Over kinderrechten

Voor iedereen die jonger dan 18 jaar is, zijn er kinderrechten. Deze rechten van het kind zijn afspraken over hoe we met kinderen moeten omgaan. De afspraken gaan over je leven thuis en op school. Over wat je ouders voor je moeten doen en waar de overheid voor moet zorgen. Maar ze gaan ook over gevaren waar je tegen beschermd moet worden, zoals mishandeling en oorlog.

In het kort

Je hebt er recht op om veilig en gezond op te groeien. Je hebt recht op een naam en op ouders of andere verzorgers die je liefde en aandacht geven. Die je goed te eten, kleren en een veilig huis geven. En die ervoor zorgen dat je naar school gaat. Want naar school moet je. Dat is je recht, maar ook je plicht. Je gaat naar school om te leren over de wereld en om te ontdekken waar jij goed in bent en wat je leuk vindt. Ook heb je recht op vrije tijd om te spelen en uit te rusten. Je hebt het recht om je mening te geven. En als er iets vervelends met je gebeurt of als je ziek wordt, heb je recht op hulp en goede verzorging.

Voor alle kinderen

Kinderenrechten zijn er voor alle kinderen. Het maakt niet uit waar je vandaan komt, hoe je eruit ziet en of je rijk bent of arm. Sommige kinderen hebben een moeilijker leven dan anderen. Zij hebben recht op extra bescherming en hulp. Bijvoorbeeld kinderen met een

beperking of kinderen van ouders die gevlucht zijn uit een land waar oorlog is.

Waarom kinderrechten belangrijk zijn

Ongeveer een derde van alle mensen op de wereld is kind. Kinderen zijn afhankelijk van hun ouders en verzorgers. Gelukkig wel steeds minder, hoe ouder ze worden. Maar toch: als je afhankelijk bent, ben je iets kwetsbaarder. Kinderen kunnen bijvoorbeeld niet zelf woonruimte regelen (je mag van de wet niet zelf een huurcontract tekenen). Ook zijn kinderen iets vatbaarder voor sommige ziektes. Bovendien kunnen kinderen zichzelf nog niet altijd goed beschermen of verdedigen. Kinderrechten zijn dus heel belangrijk, omdat kinderen nog in ontwikkeling zijn en daarbij afhankelijk zijn van de liefde, zorg en aandacht van volwassenen. Die volwassenen moeten weten dat er minimumregels zijn waar zij voor moeten zorgen. Voor veel volwassenen is dat gelukkig vanzelfsprekend. Maar dat geldt helaas niet voor allemaal. Daarom is het goed dat de extra bescherming die kinderen nodig hebben, zijn opgeschreven in het 'Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind'.

Wat is het 'Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind'?

Op 20 november 1989 namen de Verenigde Naties het 'Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind' aan. In dit Kinderrechtenverdrag staan 54 artikelen met afspraken over de rechten van kinderen en jongeren tot 18 jaar. Bijna alle landen in de wereld zijn partij bij het Kinderrechtenverdrag. Nederland ook, sinds 1995. Als een land partij is bij het verdrag moet het zich aan de regels houden die in het verdrag staan. En alle wetten van een land moeten zo worden aangepast dat alles klopt met wat er in het verdrag staat.

Alle rechten zijn even belangrijk. Er loopt wel een rode draad door het Verdrag:

1. Geen discriminatie (art 2)

Alle rechten gelden voor alle kinderen. Het maakt niet uit waar je vandaan komt, hoe je eruitziet en of je rijk bent of arm. Daar mag geen onderscheid in worden gemaakt: geen discriminatie heet dat. De overheid van het land waar je woont moet er alles aan doen om te zorgen dat je krijgt waar je als kind recht op hebt.

2. Belang van het Kind (art 3)

Soms moet er iets voor jou worden besloten of geregeld. Dan moet altijd eerst worden gekeken naar wat voor jou het beste is. Dat betekent niet altijd dat wat jij wil ook gebeurt. Maar wel dat wat het meest in het belang van jou als kind is heel zwaar weegt.

3. Leven en Ontwikkeling (art 6)

Je hebt het recht om te leven. De overheid moet voor een veilige omgeving zorgen waarin je ongestoord kunt opgroeien en je goed kunt ontwikkelen. Een omgeving zonder oorlog of armoede, waar genoeg te eten en drinken is, waar je liefde en aandacht krijgt, waar je naar school kunt gaan en waar je wordt beschermd tegen mishandeling. Maar hier hoort ook bij dat er zorg moet zijn voor als je nog in je moeders buik zit: ook dan ben je je al aan het ontwikkelen en is het belangrijk dat er goede zorg zodat je een goede start kan maken.

4. Eigen mening (art 12)

Je mag je mening geven, zeker als het over jouzelf gaat, bijvoorbeeld bij wie je wilt wonen als je ouders gescheiden zijn. Of als je problemen hebt, welke ideeën jij zelf hebt om die problemen op te lossen. Naar jouw mening moet worden gevraagd en ook echt worden geluisterd, ook al zijn het uiteindelijk de volwassenen die de beslissing nemen. De overheid moet daarvoor zorgen. Dit recht is niet afhankelijk van je leeftijd.

5. Bescherming tegen oorlog en conflict (art 38)

Als er in een land oorlog is, hebben kinderen recht op extra bescherming en zorg. Voor kinderen die jonger zijn dan 15 jaar is het verboden om mee te vechten in het leger. In sommige landen vechten toch kinderen mee in de oorlog. Kinderen die als soldaat meedoen aan een oorlog, worden hier meestal toe gedwongen. Kindsoldaten maken vreselijke dingen mee die ze hun hele leven niet meer vergeten.

Als je het wilt, mag je in Nederland bij het leger als je 17 jaar bent, maar je mag pas meevechten vanaf je 18de.

Lees [hier](#) alles over alle kinderrechten.

In het Verdrag beloven de overheden van alle landen dat ze kinderrechten zullen respecteren en toepassen. In Nederland zijn de ministers en volksvertegenwoordigers verantwoordelijk voor het vertalen van deze kinderrechten naar wetten en iedereen laten weten wat kinderrechten zijn. Volwassenen moeten altijd rekening houden met de belangen en rechten van kinderen en jongeren. Dit geldt voor ouders, burgemeesters, jeugdwerkers, leerkrachten, huisartsen, politieagenten, rechters en ambtenaren. Kortom: voor elke volwassene, altijd en overal. Worden de rechten geschonden en heb je in Nederland alles geprobeerd om dit te verhelpen, dan kan je klacht indienen bij het Comité voor de Rechten van het Kind van de VN.

COLOFON

Dit educatief pakket is opgesteld door SOS Kinderdorpen België i.s.m. Ketnet, ontwikkelingspsycholoog Telidja Klai en het onderwijstijdschrift Klasse.

Bronvermelding tips, gegevens en informatie:

Het Kinderrechtencommissariaat

<https://www.kinderrechten.be/>

Alles wat ik mooi kan vinden

<https://alleswatikmooikanvinden.org/prentenboeken-voor-kleuters/oorlog-en-vrede/>

Campagne van de Europese unie voor slachtoffers

<https://victims-rights.campaign.europa.eu/en/country/all/crimes>

De Weg Wijzer - Expertisecentrum trauma- en rouwbegeleiding

<https://www.de-weg-wijzer.be/boek-bang-voor-de-oorlog-kinderen-begeleiden-in-tijden-van-angst-en-geweld/>

[Speech van UNICEF Executive Director Catherine Russell](#)

© SOS Kinderdorpen Nederland 2024

www.soskinderdorpen.nl

Maassluisstraat

1062 GD Amsterdam

020 303 2500

IBAN: NL90 INGB 0000002280

RSIN: 002839684

Vragen over deze publicatie? Mail ons: info@soskinderdorpen.nl

2

